

"מפרי הארץ"

"אזורי מות קדושים"

"קדש עצמך"

"דַּבֵּר אֶל-כָּל-עַמֶּיךָ בְּיַשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם"

רמב"ן: קדושים תהיו - הוו פרושים מן העריות ומן העבירה, שכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה, לשון רש"י. אבל בתורת כהנים (פרשה א ב) ראיתי סתם, פרושים תהיו. וכן שנו שם (שמיני פרק יב ג), והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני, כשם שאני קדוש כך אתם תהיו קדושים, כשם שאני פרוש כך אתם תהיו פרושים.

ולפי דעתי אין הפרישות הזו לפרוש מן העריות כדברי הרב, אבל הפרישות היא המזכרת בכל מקום בתלמוד, שבעליה נקראים פרושים. **והענין:** כי התורה הזהירה בעריות ובמאכלים האסורים והתירה הביאה איש באשתו ואכילת הבשר והיין, א"כ ימצא בעל התאווה מקום להיות שטוף בזמת אשתו או נשיו הרבות, ולהיות בסובאי יין בזוללי בשר למו, וידבר כרצונו בכל הנבלות, שלא הזכר איסור זה בתורה, והנה יהיה נבל ברשות התורה. לפיכך בא הכתוב, אחרי שפרט האיסורים שאסר אותם לגמרי, וצוה בדבר כללי שנהיה פרושים מן המותרות.

עד שיכנס בכלל זאת הצוואה: הנקיות בידי וגופו, כמו שאמרו (ברכות נג ב) והתקדשתם אלו מים ראשונים, והייתם קדושים אלו מים אחרונים, כי קדוש זה שמן ערב. כי אף על פי שאלו מצות מדבריהם, עיקר הכתוב בכיוצא בזה יזהיר, שנהיה נקיים וטהורים ופרושים מהמון בני אדם שהם מלכלכים עצמם במותרות ובכיעורים.

רבינו בחיי: הרביעי בגופו, שימשך אחר תאוותו בענין העריות, ואין צריך לומר במה שאסרה התורה ממנו כי גם המותר במותרות הוא חוטא. והרי לך ארבעה חלקים שהאדם מוטבע להמשך אחר תאוותו בהם. ומנין שהנמשך אחר התאוות הוא עובר על התורה כולה, הלא המלך שלמה גלה לנו הענין הזה שאמר: (משלי יח, א) "לתאוה יבקש נפרד בכל תושיה יתגלע", יאמר: כי מי שרודף אחר התאוה ומבקש אותו ימצא עצמו נפרד, כלומר יחידי שלא יאר לו ריע ועמית שהכל בורחין ממנו מסתלקים מעליו לרוע הנהגתו, והנה זה בועט ומגלה פנים בתורה, זהו: "בכל תושיה יתגלע". ומפני זה נצטיינו בתורה שנפרוש מהתאוות ואין צריך לומר בדבר האסור כי גם במותר, וכן אמרו רבותינו ז"ל: "קדש עצמך במותר לך". וכל הפורש עצמו מן התאוות נקרא קדוש, שכן מצינו בנזיר שלא פורש אלא מהיין בלבד נקרא קדוש, שנאמר: (במדבר ו, ה) "קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו". וכן ישראל בסיני נקראו קדושים כשקבלו התורה, כענין שכתוב: (שמות יט, ו) "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש". כדי שיפרשו מהתאוות נצטוו על מדת הקדושה.

כלי יקר: והקדים לפרשה זו ענין קדושת ישראל, כי כמו שנאמר קודם מתן תורה ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש. כך בפרשה זו נרמז כל עשרת הדברות כדאמר ר' לוי (עיין בויקרא רבה כד ה) על כן הקדים הקדושה לחבב עליהם המצוות לומר שעל ידיהם יזכו למעלת הקדושה.

ואל תאמר שהקדושה מילתא זוטרתא היא "כי קדוש אני", הקטון בעיניכם לדמות הצורה ליוצרה כביכול. וחז"ל אמרו (שם פסקא ו) כל מקום שתמצא גדר ערוה שם תמצא קדושה, וכבר ידעת שלשון גדר מורה על הדבר המותר מצד הדין ועושיין סייג וגדר להתרחק מן האיסור, על כן אמרו שכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה שם תמצא קדושה כי כל קדושה היינו אף בדבר המותר, כמו שאמרו חז"ל (ספרי ראה קב) קדש עצמך במותר לך, וקדושת הנזיר יוכיח, על כן אמרו במקום שנזכר גדר ערוה אתה מוצא קדושה וכן במתן תורה אל תגשו אל אשה דהיינו במותר להם על כן קראם גוי קדוש. וכן כאן נאמר לא תקרבו לגלות ערוה קריבה המביאה לידי גילוי עריות והוא גדר וסייג לערוה, וכן אשה זונה וחללה מדברים המותרים לישראל והכהן צריך גדר וסייג לאסור לו אף המותר לישראל כדי לקדשו בקדושה יתירה. ומה שאמר קדושים תהיו, יש במשמעותו לשון ציווי ולשון הודעת הענין, כמו ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש (שמות יט ו), שהוא הודעת הענין, כך הודיע להם הקדוש ברוך הוא מתן שכרו של הגדורין מעריות שעל ידי זה יהיו קדושים לאלהיהם.

אור החיים: והוציא זכרון מצוה זו בלשון זה של קדושים, לומר שכל המקיים מצוה זו נקרא קדוש, והוא מאמרם ז"ל (ויק"ר פכ"ד ירושלמי יבמות פ"ב ה"ד) ג"כ. ולטעם זה דקדק לומר אל כל עדת בני ישראל, לומר כי מצוה זו שמצוה קדושים תהיו היא מצוה שישנה בכל אדם, שכל איש ישראל בקיימו מצוה זו קדוש יאמר לו, ואין הדרגה בישראל שתהיה נמנעת מהשגה זו. גם בזה יתישב טעם כפל דבר ואמרת, כי יש כאן דיבור קשה בערך העובר שיוסיף עונש עשה, ויש כאן מעלה וכבוד למקיימו שיקרא קדוש. ואולי כי דוקא ב"ה הוא שישנם בבחינה זו מה שאין כן אומות העולם, לו יהיה שיפרוש אדם עצמו מבחינות העריות האסורות לו או אפילו שאינם אסורות, אף על פי כן מושלל הוא מבחינת הקדושה, ולזה אמר אל וגו' בני ישראל.

"מפרי הארץ"

הלכה

אורוז זויים

א' אמר ברוך המבדיל באמצע סעודה
שלישית האם יאמר רצה בברכת המזון?

תשובה: צ"ע ויש שכתבו שלמעשה לא
יאמר. (עיין בסימן רס"ג)

ב' שבת ר"ח ואמר ברוך המבדיל?

תשובה: רצה לא יאמר יעלה ויבא יאמר.
(עיין בסימן רס"ג)

יורה דעה

א' לווה דולר בארץ והתיקר האם יכול
להחזיר?

תשובה: לא אא"כ היה לו דולר בזמן
ההלואה. (עיין בסימן קס"ב)

ב' לווה דולר בחו"ל והגיעו לארץ האם
יכול להחזיר?

תשובה: יכול להחזיר. (עיין בסימן קס"ב)

אבן העזר

א' האם מותר לגרש אשה בע"כ?

תשובה: חרם דר"ג שלא לגרש ואם
גרש חל. (עיין בסימן קי"ט)

ב' האם מותר לישא ב' נשים?

תשובה: חרם דר"ג שלא והיתר מאה
רבנים מהני. (עיין סימן א')

חושן משפט

א' האם מותר להונות פחות
משתות?

תשובה: ספק ברא"ש ולמעשה לא.
(עיין בסימן רכ"ז)

ב' הונה יותר משתות מה הדין?

תשובה: בטל מקח. (עיין בסימן
רכ"ז)

ואהבת לרעך כמוך

ספר יראים: (סימן רכ"ד) צוה הב"ה בפ' קדושים ואהבת לרעך כמוך אני ה' ותניא ר"ע אומר זה כלל גדול בתורה פי' ואהבת וכו' שלא לעשות לו ולא לאמר דבר המסור ללבו. **וא"ת האיר אדע וכי נביא אני לכך נאמר כמוך פי' ממך תלמוד דבר שאתה יודע שמסור ללבך.** והיינו דאמרין בשבת פ"ב [ל"א א'] דעלך סני לחברך לא תעביד והיינו כל התורה כולה ואידך פי'. ע"א למדנו מכאן שמצווים ישראל לאהוב את חבריהם **להיות בלב טוב זה עם זה** יכול לכל ת"ל כמוך לרעך שהוא כמוך שמכניס עצמו בעול שמים ואוהב מצות כמוך. אבל אם הוא רשע אינך מצוה לאהבו כי מצוה לשנאותו כדכתיב יראת ה' שנאת רע וכתב הלא משנאיך ה' אשנא וגו'.

חפץ חיים: (ספר המצוות הקצר מצוות עשה מצוה ס) **מצות עשה לאהוב כל אחד מישראל כגופו.** שנאמר (ויקרא יט, יח): "ואהבת לרעך כמוך". לכן צריך לחוס על גוף חברו וממונו וכבודו, כמו על עצמו. והמתכבד בקלון חברו, אין לו חלק לעולם הבא. **ובכלל מצות עשה זו הבאת שלום בין אדם לחברו. ונוהג בכל מקום ובכל זמן,** בזכרים ובנקבות.

אמרי אמת: (פרשת נח) איתא בשם האריז"ל (מג"א הק' לסי' מו) **לקבל עליו קודם התפלה מצות עשה ואהבת לרעך כמוך** דאיתא (תו"כ יט יח) זה כלל גדול בתורה, **שעל ידי שמצרפין הכל עם כל הנשמות שמקודם יכולים להעלות הכל** וזה שאומרים בלשם יחוד בשם כל ישראל, ואיתא (ירושלמי נדרים ט ד) ואהבת לרעך כמוך וכו' זה כלל גדול בתורה בן עזאי אומר זה ספר תולדות אדם זה כלל גדול מזה, היינו **שישנם עובדי ה' שמשיגים כח זה מעצמם על ידי שמתדבקין בתיבות התורה ותפלה, ומתגברים על ההסתרות שאינם מניחים לעשות לשם שמים** וכדכתיב (תהלים קיח י - יב) כל גוים סבבוני וגו' סבבוני וגו' סבבוני וגו' סבבוני וגו' שזה כנגד הג' תפלות, וכח התפלה היא מדוד המלך ע"ה דכן איתא (מגילה יח א) וכיון שבא דוד באת תפלה שביטל כל ההסתרות, דור המבול ודור הפלגה גם כן רצו לעשות תיבה כדכתיב (בראשית יא ד) ונעשה לנו שם, ולא נתקיים בידם שלא היתה כוונתם לשם שמים שאמרו לנו, ונשאר הכוחות מהם אצל בני ישראל, קבלת התורה דור המבול ומשכן דור הפלגה, וזה שכתוב (דברים לב ז) זכור ימות עולם בינו שנות דור ודור היינו דור המבול ודור הפלגה, וכתב יצב גבולות עמים למספר בני ישראל שבני ישראל לקחו הכוחות מהם.

"מפרי הארץ"

סימן כ"ג

בעניין: דין תיקוני תפילין ודין הרצועות

ז: הרצועות – א. מה הצבע מפנים ומבחוץ, ב. מ"ה אם נתקלקל השחרות, ג. מה יש לזהר במקום הקשר?

תשובה: א. מבחוץ שחרות כעורב ומפנים א"צ לצבוע ומותר לצבוע בהכל חוץ מאדום, ב. פסול, ג. שמצוי להתמעך השחרות.

ח: מ"ה השחרת הרצועות ע"י א. ישראל שלא לשמן ב. גוי ג. אשה ד. קטן ה. קטן שגדול עומד על גביו?

תשובה: א. להשו"ע לכתחילה לא ולרמ"א פסול בדיעבד ב. כנ"ל ג. כשר ד. להשו"ע לכתחילה לא ולרמ"א פסול בדיעבד ה. גם לרמ"א לכתחילה לא ובדיעבד כשר.

ט: נתקלף הצבע מהרצועות וכשצבע שכח לומר לשם קדושת תפילין, האם יש תקנה [מ"ב ובה"ל]?

תשובה: י"א שישחיר מעל זה לשמה, ויש לסמוך על זה אם השחיר סתמא.

י: נפסקה הרצועה בחלק המקיף הקיבורת והראש, האם מועיל א. לתפור מצד פנים ב. לתפור מצד חוץ ג. לקשור?

תשובה: א. מחלוקת ובשעת הדחק יניח בלי ברכה ב. פסול ג. פסול.

א: נקרע הבית – א. מ"ה בבית של יד ב. ג' בתים בשל ראש, ג. ב' בתים בשל ראש בדופן שבין שניהם, ד. ב' בתים בשל ראש בב' דפנותיהם, ה. ב' בתים החיצוניים מדפנותיהם החיצוניים?

תשובה: א. פסול ב. פסול ג. בישן פסול ובחדש כשר וי"א להיפך, ולמעשה יש להחמיר בשניהם ד. כנ"ל ה. להב"י ורמ"א פסול.

ב: מ"ט החילוק בין ישן לחדש לב' השיטות?

תשובה: מחמת יושן סימן שכבר מקולקל וי"א אדרבה בחדש סימן שמעיקרא מקולקל.

ג: במקום שפסול האם דוקא בנחתך מאליו או גם בנחתך בסכין?

תשובה: גם בסכין.

ד: במקום שפסול האם מועיל דיבוק?

תשובה: כשידוע שאין העור מקולקל מועיל.

ה: נפסקו התפירות – מ"ה ב' תפירות לכתחילה ודיעבד והאם יברך?

תשובה: להשו"ע זו שלא בצד זו כשר, זו בצד זו בישן פסול ובחדש כשר, ובשעת הדחק כשר תמיד ובברכה.

ו: מ"ה ג' תפירות לכתחילה ודיעבד והאם יברך?

תשובה: להשו"ע בישן פסול ובחדש כשר, ובשעת הדחק יניח בלי ברכה.

"מפרי הארץ"

"מבלית הוועד"

מהרב זיים זנזר שליט"א

"ספירת העומר דרך זעלבוך"

אם מהני ספירה ע"י חשבון: יל"ע באחד שאמר בליל העשירי היום שמונה ימים ועוד שניים או עשר כפול שניים וראיתי שנקטו הגרש"ז (הליכות שלמה תפילה) והגרשי"א [שו"ת מגדנות אליהו ח"ד סי' קל"ח] שלא יצא ידי חובה. ואע"פ שלענין דרר מ"י שידור כיכר זה אסור עלי למשך ה' ימים ועוד שניים וכל כדומה מהני, וכן לענין קידושין כפיאמר שמקדשה עוד שבוע ושני ימים מהני, ואפ' לא יכתוב כך בגט מהני, מ"מ לענין ספירת העומר לא מהני, דספירה זו לא מהני. [והרא"י דאם אומר השבועות ולא הימים לא יצא אפ' שחשבון יודע מספר היום, וכן להיפך כשופר הימים ולא השבועות.]

ספירת ר"ת אמנם לגבי ראשי תיבות הביא הבה"ל מחלוקת האם מהני לספור בראשי תיבות, ולהלכה כתב בהק יעקב שכיון שזה רק דרבנן יחזור ויספור בלא ברכה. ויל"ע בחילוק ביניהם. ולענין נדרים יל"ע אם מהני ע"י ר"ת, והרמב"ם במעשר בהמה כתב שאומרים ע"י ר"ת, ומאיך לענין הזאות ביהכ"פ כתוב ברמב"ם שאומרים אחת שניים ולא בר"ת, וכבר העיר בזה הצנפת פנענח. ולכאורה לענין נדרים תליא בלשון בני אדם ואם כך אנשים מדברים מהני ויל"ע. ובערך השולחן כתב שכמו שמדמי ספירה בלע"ז ה"ה מהני ספירה בר"ת, ולכאורה יש לחלק שספירה בלע"ז מהני כיון שזה לשון, משאי"כ בר"ת שזה רק רמז ורמז לא מהני.

ספירת ימים בלא שבועות עוד מבואר בשו"ת סי' תפ"ט ס"ד מ"י ששואל אותו חבירו בין השמשות כמה היום שלא יאמר לו שאם יאמר לו כבר לא יוכל לצאת בברכה, כיון שמוצות אין צריכות כוונה, ועי"ש בט"ז שנחלק שחשיב כמכוון שלא לצאת שלא יצא, אמנם המ"ב הביא שהאחרונים נחלקו שכיון שלא צריך כוונה יצא אמן רק אם אמר גם היום, דאם לא אמר היום לא יצא, ועי"ש בשעה"צ סק"ח דאם הזכיר הימים בלא השבועות לא יצא, ואמר שזכה סמכין על האליהו רבא שהוה כמכוון לא לצאת ועי"ש. [ונפק"מ ל"ג בעומר שודאי לא יצא כיון שלא אמר השבועות, אמנם גם לשיטות שיוצא בימים לבד שם כל שלא אמר כן מחמת הספירה אלא מחמת היום ודאי שלא חשיב ספירה, וכמו אחד ששאל את אחיו אם אומרים בעומר או לעומר ואמר לו לומר שני ימים בעומר שספקו שלא התכוון לספירה רק לומר לו איך אומרים אי"י ספירה לא סגי בדבור אלא בעינן דעות שאם להיטין על"ע ואומר המספר יצא ידי חובה, ואולי שם עדיף דרך כל הלימוד שאומרים איך לספור ויל"ע.]

ספירה מדין מכלל לאו אתה שומע הן ולכן כתב השו"ע שיאמר אתמול ה' כך וכך. והקשה הגר"ח קמ"ל צוק"ל שמה מהני שאומר אתמול ה' כך וכך כיון שמכלל לאו אתה שומע הן ומבואר ששיטת חכמים לענין נדר שמהני בכה"ג, א"כ שיהי ה"ה לענין ספירה. [ובראשונים איכא פלוגתא אם פוסקים כחכמים או כר"מ, ועל"פ לשיטות שפוסקים כחכמים שיהיין גם הכא.] והי' מקום לומר שמכלל לאו אתה שומע הן אי"ז דיבור אלא רק שממועת גרידא מבדיו, אמנם יעו' בקו"ש ב"ב ב' את תל"ו שביאי ר' אלחנן מהגר"ח שלמ"ד שחשיב ר' אלחנן מקור נשאל בספר מחשבות עם ונסתפק בזה עי"ש.] אמנם מקור דברי המ"ב זה מספר פרי הארץ סי' י' ושם בזכרון שמואל סי' מ"א אות' י' ובעוד אחרונים שהאריכו ביסודו של הגר"ח, ועל"פ לדבריו ודאי דאיכא כאן דיבור גמור וממילא שיהי לספה"ע.

טבעם שמהני לומר שאתמול ה' כך וכך ומטו משמיה דהגרא"ל שיטתן הספירה נמנרה ואין יותר ספירה וא"כ אין כאן מכלל לאו אתה אומר כן, ולפ"ז אם יאמר מחר יהי' כך וכך אז ודאי יהיני. אמנם יש לומר שבספירה לא סגי בדבור אלא בעינן דעות שאם לספר וכל שדה דרך חשבון לא חשיב ספירה, א"כ גם הכא זה ספירה דרך חשבון. אלא שבאמת אם חשיב דיבור גמור א"כ אמנם חשבון, אמנם י"ל בפשטות כיון שאי"ז דבר והיפוטו לא שייך הכא דברי הגר"ח שבלאו איתא להן והווי דיבור גם על ההן, אלא זה רק רמז בעלמא שמבינים את הספירה ע"י מה שאומר, וחשיב ספירה ע"י חשבון שכה"ג לא הוי ספירה.

קושי' אמאי מהני ארבעים חסר אחת והנה כתב המ"ב בסק"א שאם אמר ארבעים חסר אחת ג"כ יצא, וצ"ע דאם אמרנו שלא מהני עשר כפול שניים ולא מהני מכלל לאו אתה שומע הן אמאי מהני כה"ג שאומר חסר אחת. [והגרש"ז בהליכות שלמה נקט שמהני על בעשיריות אבל חמש פחות אחד לא מהני, והגרח"ק נשאל בספר מחשבות עם ונסתפק בזה עי"ש.] אמנם מקור דברי המ"ב זה מספר פרי הארץ סי' י' ושם משמע שיצא בכל גווני. והרעק"א על הגליון כתב שה"ה אם אומר עשרים פחות אחד ג"כ יצא. ולכאורה כל שהספירה בדרך חשבון לא מהני. ומבא בשו"ת מגדנות אליהו הנ"ל שהקשה כן להגר"ש ודחק שגם ארבעים חסר אחת זה מחלוקת, ואי"ז תי' הלכה שמהני ארבעים חסר אחת וצ"ע.

שיטת המ"א שמהני ספירת שבוע ושני ימים ועי' עוד מ"ב סק"ט שאפ' שלא מהני ספירת שבועות בלא ימים מ"מ כתב המ"א שאם אומר ביום השמיני היום שבוע אחד ויום אחד מהני או שבוע ושתי ימים מהני, וצ"ע אמאי לא חשיב ספירה דרך חשבון, וצ"ל שאי"ז חשבון אלא אומר להדיא שבוע ויום וזה מהני, אלא דצריך לחלק אמאי שבעה ימים ושני ימים לא מהני כמו ששש ימים ושלוש לא מהני ושבוע ושלוש ימים מהני. ולכן הטעם דמהני דאיכא שיטת הראב"י שכל מה שצריך לספור ימים זה עד סוף כל שבוע דשבוה על סיכום של כל השבוע ולכן נקט שולתחילה צריך לספור עד שמגיע לשבוע ואח"כ אומר שבוע ויום ושבוע ויומיים, ורק אפ' שדרך חשבון לא מהני, אבל הכא זה כל החיוב שימשיך הספירה את הימים שנסופו אחרי השבוע, ואפ' שחברת ראשונים חולקים עליו, מ"מ סמכין על דבריו בדיעבד כנספסר בכה"ג, ושפיר חשיב ספירת הימים, דשבוע זה ביטוי ודיבור של ספירת שבע ימים, ולכן כשאומר שבוע ויום חשיב ספירת ימים, וזה שונה משבעה ימים ועוד יום שזה רק חשבון, הכא זה סיכום השבוע ועוד הימים הבאים וד"ק.

ביאור הפרי הארץ דאיכא חילוק בינו לחבירו ובאמת מצאתי בשו"ת פרי הארץ שם שחידש שמהני ארבעים חסר אחת והוא הק' שם שא"כ גם באמר אתמול ה' כך וכך שיהי' ספירה, ותי' שע"כ כה"ג גרע, ונראה שהוא הבין בקושיטו שכל רמז ג"כ חשבון ולכן בלל גווני מהני, אבל השו"ע פליג שלא מהני ברמז, אמנם הביא שם שמת"י מי שאומר בר"ת מהני, ורק כתב שם שאם חבירו שואלו וענה לו בר"ת גילה דעתו שבוצה לספור אבל לעצמו כשסופר כך ודאי מהני, ולפ"ז גם ניחא דברי השו"ע שאפ' אם נאמר שאמרינן מכלל לאו אתה שומע הן ויהיני כשאומר שהי' אתמול כך וכך, או שמחר יהי' כך וכך, מ"מ אם חבירו שואלו ועונה ביטת צורה זה רק מחמת שאינו רוצין למצא ואיכא כוונה להדיא לא לצאת ולכן לא מהני, וכמו בר"ת שאפ' שמהני, אבל אם עונח כן לחבירו לא מהני דזה כוונה להדיא לא לצאת, ועי"ש עוד.

ספירת הרעק"א שמהני עשרים פחות אחד והנה בר"ח הביא הבה"ל שדה מחלוקת, ומ"מ נקט המ"ב שארבעים חסר אחת מהני, ובאמת המ"ב לא העתיק לא הרעק"א שמהני עשרים פחות אחת, ונראה שזה בדווקא שודאי לא מהני דרך רמז כלל וכל מה שמהני זה רק כשאומר את המספר בעצמו וכיון שארבעים חסר אחת זה לשון תורה דכך דיברה תורה שזה שלושים ותשע ממילא לא חשיב רמז דזה חשיב דיבור גמור, ולכן לא העתיק המ"ב שמהני גם בעשרים חסר אחת דזה לא מצאנו בתורה ושוב זה רק ולא דיבור ולכך לא מהני. אמנם זה אינו דכבר הביא שם בשו"ת פרי יצחק שבשנה בבזיר גם כתוב שישים חסר אחת. ובאמת הרעק"א פסוק בישעי' פרק מ"ה עשרים ועשרים וחמש עשרה ודאי מהני כה"ג, ויעו' בגמ' במנחות ע"ז בטעם שאמר כך שרצה ללמדם על המשקלות שדייקו בזה עי"ש. ועל"פ ודאי כמו שכתב הרעק"א שכל שאמר עשרים פחות אחת יצא ומ"מ אם יאמר עשרים פחות שניים לא מהני.

ביאור מהות מצוות הספירה ובאמת יסוד הדבר דבעינן לבאר מהו מצוות ספירת העומר שדה הרי פסיטא לו שאם ספר שלא ככוונה להדיא לא יצא ידי חובה ויכול אח"כ לספור בברכה, ולכאורה כבר ספר ומה שייך לספור דבר, רק התיקון שאין עינין הספירה בספת"ע כל ספירה שאדם עומד וסופר, ואם אחד יש לו ערימה של מבעות הוא צריך לספורם כיון שלא יודע מנינם, או למשל בספירת זבחי אינו יודע אם יהי' לו שבע ימים נקיים וצריך כל יום לספור שהיום נקי שהספירה באה לברר, אבל הכא אדרבא התורה כבר קבעת בדיוק ששבועות יהי' ארבעים ותשע יום אחר פסח וא"כ הכל ספור ומבורר כבר, רק הפשט שענין הספירה הוא לייחד את הימים בהמספר לומר כפה את הספירה כמה ימים עבר, ולכן שכרן ייחוד לא נעשה ככוונה לא מהני. ודלא כמו שראיתי בנתיבות הלילה שכתב רבי אליהו ברוך פינקל צוק"ל שאם כבר ספר אפ' שלא ככוונה נחשב לספירה וכבר אינו יכול לספור בברכה, ובלענין שיש במ"ב שאינו סובר כן שכתב שנהג לשני' רק הימים ולא השבועות שיכול לספור בברכה, ואפ' שיש שסוברים שצוק"ל בספירת ימים הכא כיון שלא ספר שבועות מוכח שאין כוונתו לספירה וממילא סופר בברכה ועל"כ שכל שאין כוונה למצווה יכול לחזור ולספור בברכה. או למשל מה שדנו הפוסקים בקטן שהגדיל אם מהני אח"כ ספירתו, ויש שאמר מה איכפת לן קטנותו ודגם לא ה' מצווה לספור בקטנותו סו"ס ספר ומהני עתה לגדלותו, וזה אינו דאם הספירה לא הצליחה לייחד יום זה כיון שלא הי' בזה צווה אין הספירה כלום, וק"ן דנו כנסופר בשיתריות אם מהני להנצל מתמימות. ולה"ל לא מהני כיון שכל שאי"ז ספירה כאילו לא ספר.] אמנם יש לדחות דאמנם לצאת המצווה ודאי שלא יוצאים, אבל יתכן ובשביל הדין תמימות שיהי' לו ספירה רצופה כלל כספר את המנץ זה נקרא ספירה רצופה ושפיר מהני לתמימות.

בקושי' הבעה"מ שבחזו"ל יספרו יומיים ולפ"ז מה שדנו האחרונים האם כשמסתפק מהני הספירה או לא והקשו מדברי הבעה"מ שאמאי לא יתיקנו בחז"ל שיספור ב' ימים ועל"כ שמהני ספירה שהיא בספק הביאור בזה פשוט שרק שצריך לספור ולא מהני ששלא יודע ודאי ספירה אבל הכא שצריך לספור רק לייחד היום ולספירה א"כ שפיר מהני לייחד את שני הימים שאם החג מתחיל ביום מסוים אינו יודע אם יהי' לו שבת או סופר היום הקודם, ואמנם כשלא יודע כלל היום וסופר מספק שני ימים יתכן ולא חשיב שמייחד היום בספירה, משא"כ בדברי הבעה"מ שיועד היום רק איכא ספק מתי התחיל הספירה זה ודאי מהני.

בטעם שלא מהני ספירה בחשבון וממילא נראה שאמנם בשביל לייחד היום לא מהני ע"י חשבון ולדא סגי סתם לייעד או לברר את המספר דכמו שאמרנו שכולם יודעים המספר, וכמו שלא מהני לזה לומר כמו שכתוב בסידור אז בלוח א"ר שמהני ונחמל אלוס הקצר בתנ"י, דבעינן שייחד היום בספירה וזה רק כשאומר את היום של אותו יום ולא רק כשמברר לנו איזה יום היום, ולא מהני בזה מכלל לאו אתה שומע הן שאז רק גילה דעתו בדיבור, או בכל חשבון אחר שזה רק גילוי דעת בעלמא ודאי שלא מהני, דלא ייחד היום שצריך לספור.

בטעם שמהני ארבעים חסר אחת ומה שמבואר שמהני בארבעים חסר אחת שזה דבזה אמר את היום שצריך כיון שזה לשון תורה, ולכן זה עדיף מלומר בר"ת דמהחלוקת כשאומר בר"ת זה מדין כיוניים שכך אנשים מכינס את אותו יום, שאמנם רמז לא מהני, אבל כינוי יתכן ומנהי שזה גם סוג שלוש, אבל ארבעים חסר אחת ז' יותר מנינו כיון שזהו לשון תורה ולכך מהני. ומה שמהני מכלל לאו אתה שומע הן בנדרים דלענין ביטוי כל שזה דיבור מהני, אבל הכא לא מהני דיבור דרך חשבון אלא צריך לספור ולמנות את היום וזה רק במפרש ומייחד את המנין של אותו היום. ולכן בספה"ע שאני מק"ש וכדומ' שאם אינו מבין לשון הקודש אינו יוצא ידי חובה דכל שאינו מבין לא מנה סופר רק יום.

אמנם כבר הוכחנו שלא רק ארבעים חסר אחת מהני אלא גם עשרים חסר אחת. והבאנו שבבבאי איתא גם לספירה דרך חשבון, ועל"כ שאין הטעם שמהני כיון שזה לשון תורה, אלא הטעם כמבואר ברא"ש בפרק אחרון סי' מ' וכמו שהביאו בשו"ת פרי הארץ שהוא המקור להך דינא, שהרא"ש הקשה אמאי לא סופרים את יום החמישים כיון שבתורה כתוב שצריך לספור חמישים יום, ותיריך שכיון שכתוב שבע שבועות תספור לך, ש' שהכוונה בחמישים יום שזה מספר שסוגר את הספירה שעד שם סופרים שעלולים סוף העשיריות זה מספר סוגר, שכלן כתוב ארבעים יכנו וארבעים מלאכות וכדו' וממילא כשאומרים חמישים או ארבעים זה לא אמריה של אחת פחות, וכל שאמר פחות אחד זה ספירה מעליא דך סופרים כשרוצים לגזור עשירי' , ולכן אי"ז דרך חשבון אלא זה עוד צורת ספירה של הדבר בעצמו, ולכן פשוט שעשרים פחות שניים לא מהני או עשרים כפול שניים, ורק כה"ג הוי ספירה מעליא, וכמו שביאר זאת בשו"ת פרי הארץ. [ודלא כמו שכתב בחוט שני ריבית בסופו שאם מהני ארבעים חסר אחת ה"ה מהני עשרים כפול שניים כיון שכולם מבינים המספר, דעו"ל לר שזה דרך חשבון ולא אמר ייחד את היום בספירה, וכמו שנקטו הגרש"א והגר"ש.]

בגדר דין ספירת העומר ויש קצת להוסיף שנחלקו הראשונים האם ספיה"ע זה דרווייחא או דרבנן. ובאמת כותב ברמב"ן בעומר. [ולכן כתוב ברמב"ן שזה מצוות עשה שאין הזמן גרמא וכולם תמהו בדבריו אמאי, ונמצא בתשו' מהר"ם חלוואה שהודפס בכנסת ראשונים מנחות על דף ס"ו סטעם רבו הרמב"ן שכיון שהספירה תליא בעומר אי"ז זמן גרמא כמו שברכה"מ בסעודת שבת אי"ז זמן גרמא אפ' שהחיוב לאילול זה רק מחמת השבת עי"ש בארוכה.] ויחדש לן הגר"י שכל הספירה זה זכר למקדש דאי"ז מצווה מדרבנן כלולב וכדו' שאיכא מעשה מצווה כמו שעשו בזמן המקדש, אלא דכל ענינו שתיקנו לעשות מעשה שציונו עי"י חשבון הספירה, ולכן כתבו התוס' במגילה כ' שצריך לומר יהי רצון, ועי"ש שנוראה בדיברי התוס' שאומרים יהיה רצון אחר הברכה קודם הספירה, וכעני' השיטות שבכורך אומרים שאת לפני כיון שזה חלק המצווה לעשות זיכרון ולומר שזה זיכרון, וכ"כ הגר"א בדת הראב"ה שהנוסח בספה"ע זה שהיום כך וכך שזה המשך לברכה שזה ניתקן ביחד, ולכן כשצריך לחזור ולספור שוב וכגו' שולחן ביום אחד וסיים בשני בעינין לחזור ולברך. וזה הטעם אולי שצריך לברך כל יום אפ' לשיטה שהכל מצווה אחת ואמאי לא סגי בברכה ביום הא' כיון שתיקנו בזכר שצורת מעשה הספירה כל יום תהי' ע"י ברכה ולכן צריך לברך ולספור. [ולכן אפ' אם במנהג לא מברכים בהלל או בערבה בכרפס ועוד האב' תיקנו לברך שזה חלק מהזכר, ומה שמברכים בלולב כיון שזה ודאי מצווה מדרבנן כביאור הגר"י, שלכן לאמימר לא ספר רק ימים ולא שבועות כיון שכל עניני רק כזכר.]

ולפ"ז י"ל שהגדר של חז"ל בדין זכר למקדש לא בדין זכר למקדש אלא בדין לייחד הימים האלו שעשו במקדש ולא סתם לספור כמו בדאורייתא וממילא הך ייחוד לא מהני ע"י רמז או חשבון וכדו' אלא רק שבמפורש מייחד הימים האלו לספירה כמו בזמן המקדש זכר למקדש.

והנה ראיתי שדנו באחד שחבירו שאלו כמה היום וענה לו כמה היום ונזכר שזה בעי' אח"כ לברך ומיד תוכל"ז אמר ועוד יום אחד האם מהני לבטל הספירה שספר, ולכאורה כיון שאי"ז ספירה כבר לא חשיב לבטל הספירה הקודמת, אמנם י"ל שסו"ם קלקל הספירה הקודמת אפ' אם אי"ז ספירה עששיו. ויש להאריך בכל תוכי"ד אם חשיב קלקול, ועוד דנו באופן שאמר ארבעה, ומיד תיקן ושלושים שכה"ג הרס את הארבעה. עוד ראיתי שדנו באחד שחבירו שאלו והוא ענה שבוע ויום אם מהני, ורצה לומר שכיון שיוצא בדיעבד א"כ שוב אינו יכול לספור בברכה, אמנם לפי מה שבהאנו בשם שו"ת פרי הארץ שכיון שענה כך לחבירו מוכח שאין כוונתו לצאת ידי חובה.